

Wymagania edukacyjne z wiedzy o społeczeństwie

I. PODSTAWA PRAWNA

1. Rozporządzenie MEN z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych.
2. Podstawa programowa z wiedzy o społeczeństwie – III etap edukacyjny.
3. Wewnątrzszkolny System Oceniania.

Nauczanie wiedzy o społeczeństwie odbywa się na podstawie Programu nauczania ogólnego wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum „Dziś i jutro”.

II. CELE OCENIANIA

Ocenianie za pomocą stopni szkolnych ma na celu:

1. Poinformowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie.
2. Motywowanie ucznia do dalszej pracy.
3. Dostarczanie rodzicom (prawnym opiekunom) i nauczycielom informacji o postępach, trudnościach i szczególnych uzdolnieniach ucznia.
4. Umożliwienie nauczycielom doskonalenia organizacji i metod pracy dydaktyczno-wychowawczej.

III. ZAKŁADANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Zakładane osiągnięcia obejmują wiadomości, które uczeń powinien posiadać i umiejętności, jakimi powinien się wykazać po zakończeniu nauki w gimnazjum. Podział osiągnięć na rozdziały ma na celu dodatkowe uporządkowanie tematyczne wiedzy, którą młody człowiek musi na danym etapie opanować.

Część I (klasa II)

Uczeń potrafi:

- wymienić elementy tożsamości
- wyjaśnić terminy: samoocena, styl życia, autorytet,
- wymienić czynniki kształtujące styl życia
- wskazać współczesne autorytety
- omówić relacje między człowiekiem a społeczeństwem
- wymienić różne metody porozumiewania się ludzi
- prowadzić rozmowę w kulturalny sposób
- występować publicznie, np. brać udział w dyskusji, debacie
- wymienić kilka sposobów rozwiązywania konfliktów
- prowadzić negocjacje
- określić, dlaczego ludzie tworzą grupy społeczne, przedstawić podział grup społecznych

- podać, do jakich grup społecznych należy
- określić wzorce postępowania w różnych grupach społecznych
- omówić podstawowe funkcje rodziny
- przedstawić strukturę szkoły
- zaprezentować sylwetkę patrona szkoły
- omówić prawa i obowiązki ucznia
- podać sposoby uczestniczenia w życiu szkoły
- wyjaśnić, jakie są podstawowe zasady i normy życia społecznego, przedstawić i wymienić czynniki, które wpływają na powstawanie pozytywnych więzi w społeczeństwie
- wskazać granice tolerancji oraz sposoby reagowania na przejawy nietolerancji
- wyjaśnić terminy: socjalizacja, rola społeczna
- wyjaśnić terminy: społeczność lokalna, mała ojczyzna, ojczyzna, naród, patriotyzm, społeczeństwo
- wskazać więzi łączące mieszkańców danej społeczności lokalnej
- omówić problemy występujące w społecznościach lokalnych
- przedstawić symbole narodowe i okazywać im szacunek
- wymienić mniejszości narodowe i etniczne występujące w Polsce oraz przysługujące im prawa
- wskazać więzi łączące Polonię z państwem i narodem polskim
- scharakteryzować współczesne formy patriotyzmu
- wskazać różnice pomiędzy patriotyzmem a nacjonalizmem, szowinizmem i kosmopolizmem
- wyjaśnić znaczenie stereotypu w odniesieniu do ras ludzkich, narodów, grup etnicznych
- wymienić zalety uczestnictwa w tworzeniu kultury narodowej
- przedstawić podział polskiego społeczeństwa na klasy
- scharakteryzować problemy społeczne występujące w Polsce, np. rozwarstwienie społeczne
- wyjaśnić terminy: monarchia, republika, autorytaryzm, totalitaryzm, demokracja, korupcja, biurokratyzacja, centralizacja
- podać definicję państwa i jego funkcje
- odróżnić obywatelstwo od narodowości
- wymienić sposoby nabywania obywatelstwa
- omówić różne rodzaje ustrojów politycznych
- wymienić przykłady państw będących monarchiami i republikami
- scharakteryzować współczesne ustroje totalitarne
- rozpoznawać podstawowe zasady i wartości ustroju demokratycznego
- omówić rodzaje demokracji
- opisać różne tradycje demokratyczne, wskazać zalety i wady demokracji w odniesieniu do życia codziennego
- określić miejsce jednostki w systemie demokratycznym
- omówić patologie w funkcjonowaniu państwa demokratycznego
- wyjaśnić, na czym polega i w czym przejawia się postawa obywatelska
- przedstawić sylwetki wybitnych Polaków
- wskazać formy udziału obywateli w życiu publicznym, w tym formy protestu

- przedstawić podział organizacji pozarządowych
- wskazać znaczenie i funkcje organizacji pozarządowych
- wyjaśnić terminy: gospodarka, ekonomia, popyt, podaż, gwarancja, reklamacja
- przedstawić historię pieniądza
- omówić funkcje i znaczenie pieniądza
- wymienić najważniejsze działy gospodarki
- omówić różnice między gospodarką centralnie planowaną a gospodarką wolnorynkową
- ułożyć budżet gospodarstwa domowego oraz podać jego strukturę
- wymienić prawa przysługujące konsumentom
- wskazać instytucje zajmujące się ochroną praw konsumentów
- wyjaśnić, dlaczego istnieją podatki
- wymienić podstawowe rodzaje podatków
- opisać pojęcie, źródła i strukturę budżetu państwa
- omówić zadania banku centralnego i banków komercyjnych
- scharakteryzować funkcjonowanie giełdy papierów wartościowych
- wyjaśnić terminy: waluta, dochód narodowy, hossza, bessza, wzrost gospodarczy, recesja, inflacja, PKB
- wskazać skutki kryzysu i ożywienia gospodarczego

Część II (klasa III)

Uczeń potrafi:

- wskazać, jaka jest rola konstytucji w państwie demokratycznym
- omówić prawa i obowiązki obywatela
- wymienić najważniejsze zasady konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej
- scharakteryzować podstawowe kompetencje władzy ustawodawczej i wykonawczej
- wskazać różnice pomiędzy ordynacją wyborczą do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
- podać uprawnienia parlamentu oraz sposób jego funkcjonowania
- wyjaśnić procedury uchwalania ustaw w Polsce
- omówić funkcje i uprawnienia prezydenta
- opisać procedury powoływania i odwoływania rządu oraz jego najważniejsze zadania
- wyjaśnić terminy: prawo, immunitet
- przedstawić strukturę sądownictwa w Polsce
- omówić różnice pomiędzy procesem sądowym, karnym a cywilnym
- przedstawić podział administracji i wymienić jej zadania
- omówić właściwe relacje pomiędzy urzędnikami i obywatelami
- uzasadnić, dlaczego należy brać udział w wyborach
- scharakteryzować zasady demokratycznych wyborów
- wyjaśnić terminy: ordynacja wyborcza, prawica, lewica, centrum, opinia publiczna
- omówić rolę partii politycznych we współczesnym świecie oraz różnice w ich programach
- scharakteryzować polską scenę polityczną
- opisać funkcje środków masowego przekazu

- przedstawić znaczenie opinii publicznej i mediów, a także ich wpływ na działalność władz
- samodzielnie korzystać z informacji przekazywanych przez różne media: prasę, radio, telewizję, Internet
- wyjaśnić termin społeczeństwo informacyjne
- dokonywać oceny komunikatów medialnych
- omówić granice wolności słowa i zagrożenia związane z mediami
- scharakteryzować metody stosowane w reklamie
- wskazać źródła informacji i sposoby ich zdobywania
- odróżniać opinie i poglądy od faktów
- wyjaśnić istotę i znaczenie samorządu terytorialnego
- wymienić zadania własne i zlecone samorządu gminnego
- wyjaśnić terminy: decentralizacja, zasada pomocniczości
- omówić wybór, uprawnienia i strukturę władz gminy i powiatu
- przedstawić możliwości wpływania obywateli na życie gminy
- opisać cechy dobrego radnego
- podać rodzaje gmin i powiatów
- wypełnić podstawowe druki urzędowe
- scharakteryzować samorząd wojewódzki (struktura, uprawnienia)
- opisać korzyści wynikające z możliwości załatwiania spraw urzędowych przez Internet
- przedstawić główne kierunki polskiej polityki zagranicznej i współpracy międzynarodowej
- omówić genezę i etapy integracji europejskiej
- wskazać korzyści wynikające z przynależności Polski do Unii Europejskiej
- opisać działalność organizacji międzynarodowych i rolę, jaką odgrywa w nich Polska
- przedstawić główne organy, cele i zasady działania ONZ, zwłaszcza UNESCO jako wyspecjalizowanej organizacji do spraw edukacji, kultury i nauki
- scharakteryzować źródła konfliktów międzynarodowych i sposoby walki z terroryzmem
- omówić problemy współczesnego świata oraz podział na kraje bogate i biedne
- wymienić rodzaje szkół w Polsce i możliwości dalszego kształcenia
- podać umiejętności niezbędne do wykonywania konkretnych zawodów
- wskazać przyczyny mobilności zawodowej
- scharakteryzować lokalny rynek pracy oraz możliwości pracy za granicą
- zrozumieć przyczyny i skutki bezrobocia
- podać formy opieki państwa nad bezrobotnymi
- omówić procedurę ubiegania się o pracę
- napisać list motywacyjny i CV
- przedstawić prawa przysługujące pracownikom oraz wymienić organizacje broniące tych praw
- wymienić rodzaje spółek
- podać procedury niezbędne do założenia własnej firmy
- wymienić normy etyczne obowiązujące pracodawcę i pracownika
- wskazać przykłady nieetycznych działań rynkowych, takie jak „szara strefa”, praca „na czarno”, korupcja

IV. OBSZARY OCENIANIA

1. Wiadomości (stopień rozumienia i zapamiętania nabytych informacji) oraz korelowanie ich z wiedzą wyniesioną z innych lekcji.
2. Umiejętności udziału w dyskusji, selekcji problemów, formułowania sądów, obrony własnego zdania, argumentacji, zadawania pytań, wyciągania wniosków, a także korzystania i gromadzenia informacji z podręcznika, słowników, encyklopedii, prasy, tekstów źródłowych, Internetu, oprogramowania komputerowego.
3. Różne przejawy aktywności intelektualnej, w tym rozumienie tekstów i instrukcji, praca indywidualna i w zespole, sprawne wykonywanie powierzonych zadań.
4. Orientacja w bieżących wydarzeniach życia politycznego, społecznego i gospodarczego w Polsce i na świecie.
5. Obowiązkowość i systematyczność w pracy – np. staranne prowadzenie zeszytu, notatek, odrabianie prac domowych.

V. SPOSOBY I FORMY OCENIANIA

1. Ocenianie wiedzy i umiejętności ucznia dokonywane jest systematycznie i w sposób obiektywny.
2. Wszystkie oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów).
3. Rodzice (prawni opiekunowie) informowani są na bieżąco o ocenach poprzez dziennik elektroniczny.
3. Uczniowie mają prawo do poprawy ocen.
4. Na wniosek rodziców (prawnych opiekunów) nauczyciel uzasadnia wystawioną ocenę.

5.

Formy aktywności
Aktywność na lekcji (oraz jej brak)
Zeszyt przedmiotowy
Zadanie domowe
Wykonanie pomocy dydaktycznej
Prezentacja referatu
Kartkówka
Realizacja i prezentacja projektu
Odpowiedź ustna
Osiągnięcia w konkursach - etap szkolny
Sprawdzian/test godzinny
Osiągnięcia w konkursach na etapie wyższym niż szkolny

6. Przy zapisie ocen cząstkowych dopuszcza się stosowanie znaków „+” i „-”.

SPRAWDZIANY/TESTY

1. Nauczyciel zapowiada godzinny sprawdzian/test pisemny co najmniej 1 tydzień wcześniej.
2. Uczeń zobowiązany jest zaliczyć wszystkie przewidziane w danym semestrze sprawdziany/testy.
3. Przy nieobecności usprawiedliwionej termin zaliczenia wynosi do 2 tygodni od daty pisania sprawdzianu przez klasę. Przy dłuższej absencji ucznia termin zaliczenia materiału uczeń uzgadnia z nauczycielem.
4. Przy nieobecności nieusprawiedliwionej może być rozliczony na następnej lekcji.
5. Sprawdzone prace pisemne są do wglądu dla ucznia i jego rodziców (prawnych opiekunów) u nauczyciela przedmiotu.

KARTKÓWKI

1. Kartkówki mogą być niezapowiedziane przez nauczyciela.
2. Na kartkówce należy spodziewać się kilku pytań dotyczących materiału z trzech ostatnich lekcji.
3. Kartkówka trwa nie dłużej niż 15 min.
4. Sprawdziany/testy i kartkówki są oceniane zgodnie z wymaganą ilością punktów na daną ocenę.

Sposób wystawiania oceny:

100% i zadanie dodatkowe – celujący

92 - 100% - bardzo dobry

75 - 91% - dobry

51 - 74% - dostateczny

31 - 50% - dopuszczający

0 - 30% - niedostateczny

PROJEKTY

Projekt jest odbywającym się w oznaczonym terminie zadaniem, wymagającym podejmowania różnorodnych działań, realizowanym przez uczniów samodzielnie, jednak pod kierunkiem nauczyciela, oraz według przygotowanego wcześniej planu.

Uczniowski projekt edukacyjny powinien mieć charakter zespołowy; poszczególne zadania mogą być wykonywane indywidualnie. Wskazane jest, by każdy uczeń uczestniczył w co najmniej jednym projekcie w każdym roku nauczania przedmiotu. Prezentacja projektu odbywa się na forum klasy.

KONTROLA ZESZYTU PRZEDMIOTOWEGO

Uczeń ma obowiązek prowadzenia zeszytu przedmiotowego. Zeszyt powinien być prowadzony systematycznie. W przypadku nieobecności w szkole, uczeń powinien go uzupełnić

BRAK ZADANIA DOMOWEGO skutkuje wpisaniem uwagi negatywnej z zachowania.

VI. KRYTERIA OCENIANIA Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE

Stopień niedostateczny (1)

Uczeń nie potrafi wyjaśnić najważniejszych terminów i zagadnień omówionych na lekcjach, nie jest w stanie wykonać najprostszych zadań, nawet z pomocą nauczyciela. Nie interesuje się tematyką zajęć oraz nie współpracuje z grupą.

Stopień dopuszczający (2) – wymagania konieczne

Uczeń potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśnić niektóre z terminów i zagadnień omówionych na lekcjach oraz wykonać najprostsze zadania. Nie potrafi kojarzyć zagadnień. Posługuje się ubogim słownictwem. Popelnia liczne błędy językowe i składniowe. Nie unika współpracy z grupą, ale nie wykazuje w tym własnej inicjatywy. Uaktywnia się tylko na wyraźne polecenie nauczyciela.

Stopień dostateczny (3) – wymagania podstawowe

Uczeń potrafi z pomocą nauczyciela wyjaśnić najważniejsze terminy i zagadnienia oraz wykonać typowe zadania o średnim stopniu trudności. Umie kojarzyć niektóre zagadnienia. Nie popelnia zbyt często błędów składniowych i językowych. Aktywnie współpracuje z grupą, czasami sam zgłasza się do odpowiedzi.

Stopień dobry (4) – wymagania rozszerzające

Uczeń samodzielnie wyjaśnia najważniejsze terminy i zagadnienia, wykonując zadania złożone. Potrafi kojarzyć fakty, formułować własne opinie i wnioski. Dbą o styl wystąpienia.

Aktywnie współpracuje z grupą i zachęca innych do aktywności. Często sam zgłasza się do odpowiedzi.

Stopień bardzo dobry (5) – wymagania dopełniające

Uczeń samodzielnie wyjaśnia najważniejsze terminy i zagadnienia, a także wątki poboczne omówionych tematów lekcyjnych – opanował więc pełen zakres wiedzy i umiejętności przewidzianych na III etapie edukacyjnym. Logicznie kojarzy fakty. Formułuje własne opinie i wnioski oraz potrafi przekonywająco uzasadnić swoje zdanie. Posługuje się bogatym i poprawnym językiem, słowa artykułuje w sposób płynny i wyraźny. Troszczy się o styl wystąpienia. Aktywnie współpracuje z grupą, zachęca innych do aktywności i dba o dobrą jakość efektów pracy grupy. Wykazuje inicjatywę, nie będąc zachęcany przez nauczyciela. Bierze aktywny udział w życiu klasy.

Stopień celujący (6) – wymagania wykraczające poza program nauczania

Uczeń wykazuje się wiedzą i umiejętnościami na stopień bardzo dobry, ale ponadto dysponuje wiedzą wykraczającą poza materiał obowiązkowy. Osiąga sukcesy w konkursach szkolnych i pozaszkolnych (np. olimpiadach z wiedzy o społeczeństwie). Bierze czynny udział w życiu szkoły, wykazuje się aktywną i prospołeczną postawą.

VII. SPOSÓB USTALANIA OCENY ŚRÓDROCZNEJ I ROCZNEJ

1. Oceny semestralne wystawiane są na podstawie ocen cząstkowych.
 2. Oceny klasyfikacyjne śródroczne i roczne są pełne, bez „+” i „-”.
 3. Na ocenę śródroczną i roczną uczeń pracuje systematycznie. Nie ma możliwości zmiany oceny w wyniku jednorazowego przygotowania się z określonej części materiału.
 5. O przewidywanej ocenie śródrocznej i rocznej wychowawca informuje ucznia i rodziców (prawnych opiekunów) na jeden miesiąc przed klasyfikacją. O ustalonej ocenie klasyfikacyjnej śródrocznej i rocznej wychowawca klasy zobowiązany jest do poinformowania ucznia i rodziców (prawnych opiekunów) na jeden tydzień przed radą klasyfikacyjną.
 6. Tryb uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej. Egzamin sprawdzający przeprowadza się na pisemną prośbę rodzica (prawnego opiekuna) zgłoszoną do dyrektora szkoły.
- Prawo do ubiegania się o ocenę wyższą niż przewidywana nie przysługuje uczniom, którzy nie wykorzystali możliwości poprawienia stopnia otrzymanego ze sprawdzianu/testu oraz nie pisali wszystkich sprawdzianów/testów.
7. Na podstawie pisemnej opinii lub orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznej lub innej

poradni specjalistycznej obniża się wymagania edukacyjne w stosunku do ucznia, u którego stwierdzono specyficzne trudności w uczeniu się lub deficyt rozwojowy, uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym wynikającym z programu nauczania.

8. Wszystkie sprawy sporne nie ujęte w wymaganiach edukacyjnych, rozstrzygane będą zgodnie z rozporządzeniami MEN.

Opracowała
Edyta Nowak